

Gelijkwaardigheid: niet gelijk, wel waardig

Hoe doen
we dat?

SGL
wij gaan verder

Gelijkwaardigheid: niet gelijk, wel waardig

Gelijkwaardigheid past in onze gezamenlijke droom. Elkaar begrijpen..... oprechte interesse in elkaar.... echt weten wat de ander wil en samen tot oplossingen komen...

Maar hoe doen we dat nu?

Daar hebben we al samen stappen in gezet en dat willen we in 2023 verder aanpakken. Zodat gelijkwaardigheid een vanzelfsprekendheid is in de begeleiding, in de omgang met elkaar. Verweven in de dingen die we doen.

Op het gebied van gelijkwaardigheid is van september 2021 tot augustus 2022 een project/onderzoek gedaan in WBC Echt met cliënten en medewerkers. Tessa Ewalds (onderzoeker) heeft daarover een rapport geschreven.

Het onderzoek

Bij het onderzoek is een onderzoeksgroep betrokken die bestaat uit cliënten en medewerkers van WBC Echt. Het onderzoek is ook echt SAMEN vormgegeven en uitgevoerd. Er hebben bijeenkomsten plaatsgevonden, er is veel gepraat over het onderwerp en er is door de onderzoeksgroep een perspectiefwissel bedacht, die past bij de conclusie dat je gelijkwaardigheid echt moet beleven om ermee aan de slag te gaan.

In het onderzoek kwam naar voren dat er een aantal factoren zijn die meespelen in het komen tot gelijkwaardigheid. Dat zijn tijd, taal, relatie en bewustzijn. Gedurende het onderzoek kwam de groep tot de conclusie dat tijd en taal randvoorwaarden zijn, maar dat de kernvoorwaarden gaan over relatie en bewustzijn. Kort gezegd: een goede relatie is de kern. Als er dan eens minder tijd is voor elkaar, dan heeft dat niet direct een negatief effect op gelijkwaardigheid.

De perspectiefwissel

Onderdeel van het onderzoek was de perspectiefwissel die is bedacht door de cliënten van de onderzoeksgroep. Christel Maessen, begeleider WBC Echt ging de uitdaging aan. En het was een intensieve, waardevolle ervaring. Hieronder kun je haar indrukwekkende verslag lezen:

En toen was ik de cliënt met afasie....

Indrukwekkende perspectiefwissel: van begeleider naar cliënt

Ik ben Christel Maessen 50 jaar oud, en ik werk sinds 1 maart 2019 bij SGL in WBC Echt als begeleider. Ik ben gevraagd om, samen met enkele collega's en bewoners deel uit te maken van de onderzoeksgroep over gelijkwaardigheid binnen WBC Echt. De groep bestaat uit Angele, Theo, Sanne, Tessa, Hanneke V, Jill en ik.

Kruip voor even in de huid van....

Om je als medewerker te kunnen inleven hoe een cliënt gelijkwaardigheid ervaart ontstond een paar maanden geleden het idee om een perspectiefwissel te doen. De medewerker kruipt in de huid van de bewoner. En ervaart wat dit met haar doet. Ik werd gevraagd en ik vond het prima.

Totdat.... er in de projectgroep werd besproken hoe het profiel van de bewoner eruit zou zien. Vooral Angele en Theo hadden ideeën te over, vanuit hun eigen ervaring met een NAH. Ik zou in de huid kruipen van een vrouw met een CVA in de linker hemisfeer. Ik zat in een rolstoel en kon niet praten. Ik zou een rondleiding krijgen in een WBC.

Ik kreeg ook een aantal opdrachten mee. Zo ga ik na of er met me werd gepraat of over me. Wat doet dit met me? Kijkt men mij aan of is de begeleider het aanspreekpunt? Word ik gezien? En vooral: wat ervaar ik? De afspraak wordt gemaakt: maandag 18 juli om 11 uur in WBC Velden. Anne Bemelen gaat mee vanuit zorgbemiddeling.

Mijn NAH duurt maar een uur, zij hebben die keuze niet

De vrijdag voor de perspectiefwissel op het werk, merk ik dat ik het erg spannend vind en besluit om het te delen met Angele en Theo. Zij stellen mij gerust en geven aan dat mijn NAH maar een uur duurt en dat zij die keuze niet hebben. Dit komt bij mij binnen; je hebt geen keuze als je een NAH krijgt. Ik geef aan dat ik het heftig vind. Dat begrijpen ze, maar zij ervaren dit elke dag is hun reactie. Ik merk dat hun ogen twinkelen als we het over de perspectiefwissel hebben. De rollen zijn nu omgedraaid geeft Angele aan en ze ziet dat ik het moeilijk vind. Angele kan mij goed 'lezen'. Angele en Theo geven aan dat ze hopen, dat het in de huid kruipen van een cliënt inzicht brengt in met wat een NAH met je doet. Ik weet nu zeker dat ik het, ondanks de spanning, ga doen, omdat Angele en Theo het zo belangrijk vinden.

Een achtbaan van emoties

Die maandagochtend hebben we afgesproken om 10.00 uur in het WBC in Echt. Angele is al vroeg uit de veren en wil samen koffie drinken, de laatste tips worden gedeeld en dan ga ik naar Velden. De rolstoel in de auto en rijden maar. Bij aankomst bij het WBC in Velden realiseer ik me dat het nu echt gaat gebeuren: Ik kruip voor even in de huid van een bewoner.

Bij het uitstappen heb ik al hulp nodig van Anne. Het lukt niet alleen. Dit voelt voor mij al niet gelijkwaardig en dat ligt niet aan Anne. Ik weet dat ik vanaf nu de volledige controle verlies over wat er gaat gebeuren en ik voel mijn maag verdraaien. Dit wordt een achtbaan aan emoties en we zijn nog niet eens binnen.

*“Als we de handen in elkaar slaan
komt het met de gelijkwaardigheid wel goed!”*

Op de foto: Theo, Angele en Christel

Onderdelen gelijkwaardigheid met glans aangetipt

Eenmaal binnen worden we welkom geheten door een medewerker die zich ook keurig voorstelt. We worden gevraagd om even te wachten; de medewerker die de rondleiding doet komt er zo aan en zorgt voor de koffie. Alle punten die we besproken hebben in de onderzoeksgroep komen voorbij: het maken van tijd, de communicatie, het aankijken van de cliënt, is het duidelijk wat ik zeg? Op basis van de ervaringen en verhalen van bewoners maakt de medewerkster mij duidelijk wat het inhoudt om in een WBC te wonen. Ook merk ik dat ze kijkt naar de non-verbale signalen die ik afgeef. Al deze onderdelen die voor het ervaren van gelijkwaardigheid belangrijk zijn, worden met glans aangetipt.

Maar dan gaat het mis....

Na drie kwartier met cliënten gesproken te hebben en een gedeelte van het WBC bekeken te hebben, zijn we bij een bewoner op de kamer gaan kijken. Een prachtige kamer, leuke inrichting en met een huisdier. En daar gaat het mis... Het is echt klaar voor mij. Ik kan de informatie niet meer verwerken, ben totaal overprikkeld, en word ook erg onrustig. Gelukkig zien ze aan me dat er iets mis is. Dat was het moment om duidelijk te maken dat het om een perspectiefwissel gaat.

we are all
IN THIS
together

- vervolg perspectiefwissel: ervaring Christel -

Wat het met mij deed....

Ik vond de perspectiefwissel zeer confronterend, emotioneel en vermoeiend. In de rolstoel gaan zitten en niet kunnen praten, voelde voor mij niet gelijkwaardig. Medewerkers deden hun best, maar ik voelde het niet. En ik realiseerde me weer: ik had de NAH maar voor een uur, de NAH van onze bewoners is levenslang. Hoe ga je hier dan mee om? Deze vraag bleef de hele rondleiding bij me. Ik merkte dat communicatie die normaal bestaat uit zender en ontvanger, nu bij mij alleen als ontvanger werkt en dat vraagt veel van je. Als je alleen ontvangt ga dat je in je hoofd zitten. Je kunt niet aangeven wat je ervaart of voelt. Doordat je niet terug kunt zenden wordt de informatie ook niet gefilterd en ontstaat er een grote hoop informatie heb ik ervaren. Na drie kwartier begon het echt in mijn hoofd te zoemen; ik raakte overprikkeld. Ik wilde uit de situatie. Het greep mij naar de keel. Het huilen stond mij nader dan het lachen. Ondanks de fijne rondleiding door bewoners en medewerkers voelde ik de gelijkwaardigheid niet. Ik wilde weg uit de situatie.

Gelijkwaardigheid zit ook in jezelf

Voor mij zit de gelijkwaardigheid niet alleen in de elementen die we besproken hebben in de onderzoeksgroep maar ook in jezelf. Kun je gelijkwaardigheid ervaren als je zelf uit balans bent of het vermogen (nog) niet hebt om het te ervaren? Hoe accepteer ik mijn leven als het er vanaf nu anders uitziet? Het is belangrijk dat je gelijkwaardigheid nastreeft in je werk met bewoners. Hoe zou ik zelf begeleid willen worden? Deze perspectiefwissel is voor mij een houvast en of dat nu echt gelijkwaardig is, geen idee.

Bewoners en medewerkers WBC Velden, Angele, Theo, Anne B, Jill, Hanneke, Sanne en Tessa bedankt voor deze ervaring. Groetjes Christel

Angele (links op de foto), cliënte die deelnam aan de onderzoeksgroep, vertelt: “Ik denk dat iedereen het belangrijk vindt om gelijkwaardig met elkaar om te gaan. We zijn allemaal mensen. Het deelnemen aan de onderzoeksgroep vond ik spannend en leuk. Samen met cliënten in deze onderzoeksgroep hebben we ook de perspectiefwissel bedacht. Het voelt goed om daar een bijdrage aan te hebben geleverd. Ik merk in onze locatie echt verschil in de omgang met elkaar. Het onderzoek heeft echt zin gehad.”

Jill Pelk, (rechts op de foto) medewerkster WBC Echt nam deel aan de onderzoeksgroep:

“Ik vond het onderzoek en deelname aan de onderzoeksgroep interessant en intrigerend. Ik ben tot de conclusie gekomen dat wederzijds respect en vertrouwen voor mij het belangrijkste zijn. Praten met elkaar doe je niet alleen met woorden, maar bijvoorbeeld ook met lichaamstaal en wat je uitstraalt. Daar ben ik me echt bewust van. Ik kan vooral zeggen: Blijf dicht bij jezelf en behandel mensen zoals je zelf ook behandeld wilt worden. Doordat we hier op locatie hebben meegedaan met het onderzoek is gelijkwaardigheid iets wat erbij hoort. Dat is onderdeel van je werk. Het komt het team en de bewoners echt ten goede.”

Wij gaan verder..... ook met het thema gelijkwaardigheid

In de komende periode gaan we daar samen verder mee aan de slag. Gaan we samen kijken hoe je met elkaar omgaat vanuit gelijkwaardigheid.

Meer lezen over gelijkwaardigheid bij SGL?

Hier vind je twee artikelen die eerder zijn geschreven op het gebied van gelijkwaardigheid.

<https://www.sgl-zorg.nl/actueel/nieuws/gelijkwaardigheid-in-de-praktijk>

<https://www.sgl-zorg.nl/actueel/nieuws/samen-naar-gelijkwaardigheid>

SGL en gelijkwaardigheid, een gesprek tussen Lidy Evenhuis en Tessa Ewalds:

<https://youtu.be/zQkN2LynqAs>

Contact

045 - 800 0800

zorgbemiddeling@sgl-zorg.nl

Postadres

Postbus 5036

6130 PA Sittard